

О Б Щ И Н А И С П Е Р И Х

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ИСПЕРИХ ЗА 2019 Г.

(изготвен на основание Закона за регионално развитие и във връзка с чл.91, ал.4 от ППЗРР)

Общинският план за развитие на Община Исперих за периода 2014-2020 г. е документ за стратегическо планиране на местното развитие на територията на Общината, приет с Решение № 396 на Общински съвет - Исперих, Протокол 44 от 21.07.2014 г. Той е в съответствие с действащите към момента на изготвянето му нормативни изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети на развитието в България в периода 2014-2020 г. В допълнение на това, планът е съобразен със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър.

I.Общи условия за изпълнение на Общинския план за развитие 2014-2020 г. и настъпили промени в социално-икономическата ситуация в община Исперих

Община Исперих има добро географско местоположение и природен потенциал за развитие. Значителен е ресурсът на общината за развитие на земеделие и горско стопанство, в които сектори има и натрупан опит. Агрофирмите на територията на общината прилагат модерно земеделие и животновъдство. Потенциал за развитие има в трайни насаждения, подобряване на сортовия състав на овощните видове, въвеждане на нови производства, както и развитие на биологичното земеделие. Перспективите за развитие на този отрасъл са свързани с навлизане на нови инвестиции, технологично обновление и значително подобряване на качеството на продукцията, професионален маркетинг на произведената продукция. Природните дадености и запазеното културно-историческо наследство са възможност за привличане на инвестиции в един особено важен за региона отрасъл на икономиката – туризма.

По данни на ТД „Бюро по труда” – Исперих икономическата конюнктура през 2019 г. в района на Дирекция „Бюро по труда”/ДБТ/ - Исперих се характеризира със запазени постоянни приоритети, определящи картината на трудовия пазар за периода като относително спокойна и без напрежение, но се наблюдава известно съкращение на работна сила, развиваща се в ситуация на продължаваща икономическа криза.

Броят на СРМ обявени през 2019 г. се доближава до тези обявени през предходния период на 2018 г., но в по-малък обем и то в понижаващи се стойности. Остава непроменена картината на запазени влошени характеристики на регистрираната работна сила на първичния пазар в различните сфери на селскостопанското производство, търговията и промишлеността.

През периода се наблюдава запазваща се картина на спад в тенденцията на икономическа миграция на живеещите в близките населени места към общинския център - град Исперих, но се забелязва тенденция на насочване към големите промишлени зони - София, Пловдив, Варна, Бургас и др. Това се обяснява със сезонната заетост в строителния бранш и туризма, характерни за летно-есенния период, което увеличава заетостта в този бранш, на местно и национално ниво. Съобразно природно климатичните условия тази заетост ще продължи с различна интензивност до края на есенния период, както и се забелязват намерения да продължи до края на годината.

През отчетния период трудово-пазарната конюнктура продължава да се определя съобразно сезонния характер на производството и пазарните характеристики, които определят наемането на работна сила, в т.ч. и от регистрираните в ДБТ Исперих. През периода се наблюдава нов момент, свързан с по-ранното обявяване на СРМ от работодатели със сезонен характер на производство, което е следствие природо-климатичните особености в региона. Продължава да се наблюдава постоянна устойчивост на основните количествени показатели, характерни за региона, които не се повлияха сериозно от икономическата конюнктура.

Запазва се и проявяващото се съотношение на трудовия пазар, с превес на предлагането над търсенето на работна сила.

ДБТ- Исперих е локализирано в област с висок процент на безработица, с определено сезонен тип икономика и обслужва безработицата в две общини – Исперих и Самуил.

Населението в района на ДБТ 29 697 души, като за община Исперих е 22 692 души.

По данни на ТСБ гр. Разград при последното преброяване на населението в страната на територията на община Исперих живеят 22 692 души.

Разпределението по полов признак и трудова активност е както следва:

Признак	Исперих
Мъже	11286
Жени	11406
Всичко	22692
под трудоспособна възраст	8606
Трудоспособна възраст	8519
над трудоспособна възраст	5567
Всичко	22692

По данни на ТСБ гр. Разград на база последно преброяване на населението в страната от 2011 г.

По признак пол разпределението на населението в района на ДБТ е 50,1% жени и 49,9% мъже
Образователната структура на населението в района е следната :

- с висше и полувисше образование - 2076 – 7,7 %
- със средно образование - 7982 – 29,5%
- с основно - 10 535- 38,9%
- с начално - 4 600 – 17 %
- с по ниско от начално - 1909 – 7%

Общо : - 27 102 – 100%

Демографските процеси се характеризират с намаляване на раждаемостта и стареене на населението и засилена миграция към големите градове и чужбина, в още по-голяма степен след приемането ни в Европейския съюз. Икономически активното население за ДБТ е 11 521 , в т.ч за Община Исперих е - 9113 души. Това представлява 39% от цялото население в района и 100% от това в трудоспособна възраст.

РАВНИЩЕТО НА БЕЗРАБОТИЦА към 31.12.2019 г. на територията на община Исперих е 13,1 %. Сравнено с края на аналогичния отчетен период за 2018г., когато равнището на безработица е 13.6 %, то бележи намаление с 0,5 пункта, което е ясен показател за тенденция към отслабване натиска върху равнището на безработица и намаляване броя на регистрираните безработни лица. Запазва се високото равнище на безработица в района, което продължава да е значително над средното за страната.

Община	31.12.2019	31.12.2018	Изменение /+ или –
Исперих	13,1	13,6	- 0,5
За района	15,7	15,8	- 0,1
За страната	5,93	6,14	- 0,21

Регистрирана безработица към 31.12.2019 г. в ТЕРИТОРИАЛЕН РАЗРЕЗ :

Община	31.12.2019	31.12.2018	Изменение /+ или –
Исперих	1 192	1 236	+ 44
За района	1 804	1821	-17
За страната	194 715	201 466	- 6751

Структура на безработицата по пол, възраст и образование

СТРУКТУРА ПО ПОЛ

Структура на регистрираните безработни към 31.12.2019

През отчетния период се запазва тенденцията на преобладаваща женска безработица, която се наблюдава от 1991 г. Към 31.12.2019г. броят на жените възлиза на 1013-56,2 % от всичко регистрираните. В община Исперих безработните жени са 662-55,5 %. Безработните жени преобладават в групата без квалификация –67,9 спрямо общия брой на регистрираните жени, тези с основно и по – ниско образование са 60,7 % от групата. Рисковите групи (лица с намалена трудоспособност, майки с деца до 3 годишна възраст, самотни родители, лица от социални заведения и освободени от МЛС) са 136 –7,5% от всичко регистрирани, сред тях 91 – 66,9 % са жени /спрямо общия брой лица от рисковите групи/.

ЖЕНСКА БЕЗРАБОТИЦА КЪМ 31.12.2019 г. в ТЕРИТОРИАЛЕН РАЗРЕЗ

Община	31.12.2019	31.12.2018	Изменение /+ или –
Исперих	662	682	-20
За района	1013	1011	+2
За страната	109294	112417	-3123

СТРУКТУРА НА РЕГИСТРИРАНИТЕ ЛИЦА ПО ВЪЗРАСТОВ ПРИЗНАК / брой лица и %/

Възрастови групи	обхват	Отн. дял
до 19 г	14	0,7

от 20-24	73	4
от 25-29	105	5,8
от 30-34	133	7,4
от 35-39	166	9,2
от 40-44	214	11,9
от 45-49	205	11,4
от 50-54	284	15,7
над 55	610	33,8
Общо	1804	100,0%

Възрастовата структура на регистрираните безработни лица се отличава с най-високи абсолютни и относителни стойности при регистрираните безработни във възрастовата граница над 55 г.: 610 – 33,8% към 30.06.2019 г. и на другата група в неравностойно положение от 50 г. до 54 г. : 284 - 15,7 %

Относителният дял на младежите до 29 години е 10,6 % /192 лица/ от всички регистрирани, при 11,4% /207 лица/ за същия период на 2018 г. Младежката безработица в рамките на региона на ДБТ запазва своята специфика, която не се променя поради: липса на професионална квалификация, нисък образователен ценз и концентрация предимно в селата. Трудовата реализация на тази група за отчетния период е сравнително добра – 276 лица – 18,8 % от всички постъпили на работа през периода са младежи до 29г., при 245 - 16,6 % за същия период на 2018 г. Отбелязва се сравнително запазване на ръста, при наблюдаван закономерен спад, което е показател за продължаващия процес на търсене на безработни лица от групата на трудовия пазар и сравнително добра устойчивост при реализацията на тази рискова група, която е с по-благоприятни позиции спрямо останалите рискови групи по показател: «брой безработни - започнали работа».

Задържането на високия относителен дял на регистрираните от възрастовите групи над 45 години в рамките на 1099 - 60,9 % от общия брой регистрирани, води до трайна безработица и формиране на основен потенциал за включване в национални и други програми за заетост.

ПРОФЕСИОНАЛНА СТРУКТУРА

Характеризира се с висок и устойчив относителен дял на регистрираните лица от региона без специалност и професия – 1190 или 66% от общата съвкупност на безработните лица

показатели	31.12.2019	%	31.12.2018	%
с раб.професии	472	26,2	413	22,7
специалисти	142	7,9	146	8
без специалност	1190	66	1262	69,3
Общо	1804	100%	1821	100%

За община Исперих се запазват високите абсолютни стойности на регистрираните безработни без квалификация. Динамиката в броя на регистрираните с работнически професии и без специалност продължава да се определя от сезонния характер на заетостта, която е водеща за района.

За периода продължава да е водещ първичният пазар. Продължава успешното прилагане на програмите по ОПРЧР в община Исперих и реализирането на проекти «Обучение и заетост на младите хора» и «Обучение и заетост за работодатели от частния сектор», както и програмите «Личен асистент» и «Домашен помощник». Успешно стартира и компонент II на проектите «Обучение и заетост на младите хора» и «Обучение и заетост».

През периода се работи и по проектите на ОПРЧР «Родители в заетост» и «Работа». Продължаващото действие на икономическата криза и съпътстващите я признаци оказват влияние за намаляване броя на заетите и освобождаване на част от заетите от всички отрасли, основно от търговията и услугите, процес, който ще продължи с повишаваща се интензивност и в началото на 2020г. с тези амплитудни стойности.

Към 31.12.2019 г. се запазва наблюдаваната тенденция към леко намаление броя на лицата от групата без квалификация в абсолютни стойности, което потвърждава устойчивото присъствие на тази група в рисковата част на пазара на труда, в сегмента на трудовата им реализация.

РЕГИСТРИРАНА БЕЗРАБОТИЦА БЕЗ КВАЛИФИКАЦИЯ И СПЕЦИАЛНОСТ КЪМ 31.12.2019 г. В ТЕРИТОРИАЛЕН РАЗРЕЗ :

община	31.12.2019 г.	31.12.2018	Изменение /+ или –
Исперих	777	851	-74
За района	1190	1262	-72

Забележка : Източник на данни – информационна система на ДБТ- Исперих

ВХОДЯЩИЯТ ПОТОК безработни лица през 2019 г. е общо 2057 (в т. ч. новорегистрирани 2007 и 50 с възстановена регистрация), при 1935 за същия период на 2018 г. Налице е увеличение от 122 лица.

- Най-голям брой лица са освободени и регистрирани в Бюрото по труда от Сектор „Услуги” – **747 /37,2 %/**,
- от отрасъл „Държавно управление” – **463 (23,1 %)**, следван
- от отрасъл “Търговия и ремонт на автомобили”- **143 (7,1 %)**
- Следващ по обхват е **Сектор „Индустрия” – 265 /13,2%/**
- отрасъл “Преработваща промишленост” – **225 – /11,2 %/**
- Следват групите на лицата с прекратени трудови правоотношения по инициатива на работодателите от **Сектор „Аграрен”– 293 /14,6 %/**, включващ селско и горско стопанство, лов и риболов.

Търсене на работна сила

Движение на работните места

Обявените през 2019 г. свободни работни места общо на първичния и вторичния трудов пазар са 645 при 1005 за същия период на миналата година.

Спрямо аналогичния период на предходната година се наблюдава увеличение на общо обявените в ДБТ СРМ с **331 (32,9%)**.

Въпреки продължаващия процес на затихваща рецесия, местният пазар е със запазени относителни стойности и показва стабилност и дори ръст в обявените работни места основно на първичния пазар в сектора на шивашката промишленост и селското стопанство.

За разлика от предишните периоди, не оказват съществено влияние действащите схеми по ОПРЧР, основно по проекти: «Обучение и заетост на младите хора», «Обучение и заетост» в т.ч и по компонент II на двата проекта.

Съществено влияние оказва новият проект «Работа». С най-голяма тежест по отношение на заетост за периода и за следващият период ще бъде първичния пазар.

С различна амплитуда, в положителни стойности, ще се прилагат новите схеми по ОПРЧР 2014-2020 и други програми за заетост, заложи в НПДЗ 2019 г. Тази тенденция ще се запази и в бъдещите месеци.

Продължава да се наблюдава стабилност на заетите, въпреки че една част от тях са освободени във връзка с временни затруднения, като се очаква да се върнат в близките месеци отново на работа. Това определя по-малкия брой на търсене на допълнителна работна ръка. През периода се забелязва повишаване на регистрираните, но това не оказва съществено влияние при подбора на квалифицирани работници. Запазеният висок процент от регистрираните с нисък образователен ценз и липса на професионални умения е пречка и за включването им в подходящи форми за обучение и устройването им на пазара на труда.

Крупни работодатели от сезонния бранш за периода със завоювани традиции са земеделски фирми в лицето на: „Агротайм” ЕООД, „Караджа ФАГ”, ООД, ЕТ “Салимет” с. Делчево, водещите земеделски кооперации: ЗПК “Хан Аспарух” гр.Исперих, Кооперация “Агротида” и др., с доказан потенциал, фирми от строителния бранш, в лицето на „БРУДА”, ООД, „Пашев и син”, ООД, фирми от производствения бранш като "Айваз Н" ООД

Въпреки неблагоприятните икономически фактори тези фирми стоят стабилно на пазара и развиват дейност. През периода няма новорегистрирани крупни работодатели, които да развиват дейност на местния пазар на труда и да оказват влияние върху него.

Обявените свободни работни места само на първичния трудов пазар (без тези по програми и мерки за заетост) през анализирания период на 2019 г. са **527**, при **475** за същия период на 2018 г.

Спрямо аналогичния период на 2018 г. се наблюдава увеличение с 52 места на първичния пазар (10,9 %). Относителният им дял в общата съвкупност на обявените в БТ СРМ е **78,2 %** при **47,3 %** за 2018 г.

Заявени СРМ през 2019г.

Показатели	I	II	III	IV	V	VI	VI I	VIII	IX	X	XI	XI I	Общо
Заявени СРМ	61	66	92	41	90	67	19	91	75	43	18	11	674
На първичен пазар	22	31	79	40	58	64	16	80	71	39	17	10	527
По насърчителни мерки	0	0	10	0	3	1	1	4	0	3	0	0	22
Програми за заетост	39	35	3	1	29	2	2	7	4	1	1	1	125
В т.ч. ОПРЧР	36	0	1	1	2	1	2	0	0	1	1	1	46

Преобладаващо търсене на труд на първичния пазар през 2019 г.

Фирми, предприятия обявили над 5 СРМ	СРМ	Вид собственост	професии
ЕООД «Агротайм» гр.Исперих	29	частна	селскостопански работници
«Път консулт» ЕООД гр. Разград	10	частна	Работник поддръжка пътища
«Лейбер» ЕТ с. Ст.Селище	5	частна	механизатори
«Попово солар» ЕООД	6	частна	Работник строителни дейности
«Пилко» ЕООД гр.Разград	31	частна	Работник товаро-

			разтоварни дейности
«Хан Аспарух» АД	21	частна	Работник производствена линия
Община Исперих	90	общинска	Общи работници, лични и социални асистенти

Най-търсените професии от работодателите през периода са:

- селскостопански работници, в т.ч механизатори;
- стругари, шлосери
- общи работници и работник производство;
- лични и социални асистенти
- работник поддръжка пътища

Обявените свободни работни места на вторичния трудов пазар (по програми и мерки за заетост) през анализирания период са **147**. За същия период на миналата година техният брой е **530**, налице е намаление с **383** СРМ. Делът им възлиза на 21,8 % от общия брой обявени СРМ, при 52,7 % за същия период на предходната година, което показва тенденция за намаляване на дела на обявените места на вторичния пазар.

По форма продължителността на трудовите договори, възникнали на основание заявените и усвоени СРМ, са за определен срок и имат срочен характер.

Активна политика по заетостта

1. Посреднически услуги по заетостта през 2019г.

1.1 Работа с работодател

Посредническите услуги на ДБТ – Исперих са насочени към **456 фирми** /при 515 за периода на 2018 г/. Новокартотекирани са **16** работодатели за отчетния период.

В резултат на дейността са осъществени контакти с работодателите, развиващи дейност на територията на ДБТ и усилията са насочени на обявените работни места да се подберат подходящи безработни лица

Специалисти период	Контакти с работодатели			Срещи с безработни Във фирмите
	Във фирмите	в БТ	Общо	
ПУЗ I- XII 2019 г.	270	153	423	15350
ПУЗ I- XII 2018 г.	253	150	403	14804
Изменение:	+17	+3	+ 20	+ 546

1.2 Работа с ТРЛ

Проведени трудови борси през отчетния период.

Към 31.12.2019 г. е проведена 1 трудова борса на територията на ДБТ-Исперих.

Резултати от международни договори за обмен - износ на работна сила.

През отчетния период няма започнали работа лица по международни договори за обмен на работна сила.

Проведени консултации и резултати от посредничество в европейската мрежа за заетост EURES .

Към 31.12.2019 г. има 156 консултирани лица по подадени заявки в европейската мрежа за заетост

2. Професионално ориентиране и обучение на възрастни

2.1. Професионално ориентиране

През 2019г. **345** търсещи работа лица са получили индивидуално професионално информиране и консултиране. В групови форми за професионално ориентиране за периода са включени **724** лица, от тях **522** са получили услуга в Ателие за работа.

2.2. Обучение на възрастни

В обучение през отчетния период на 2019 г. са включени 82 безработни лица, като в периода за 2018г. няма включени в обучение безработни лица.

3. Програми за заетост и обучение

През отчетния период се наблюдава повишен интерес спрямо мерките и програмите за заетост. Продължи нарастването на интереса по отношение на програмите за заетост, заложи в НПДЗ 2019, и по изпълнението на новите схеми на ОПРЧР - „Обучение и заетост на младите хора“, компонент 2 и „Обучение и заетост“, Компонент 2, както и по проект „Развитие“. Продължават да са атрактивни НП „Обучение и заетост на продължително безработни лица“, НП „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“ и НП „АХУ“

В условията на сравнително нисък икономически ръст на икономиката, новите схеми по ОПРЧР продължават да имат своето място като решение за заетост и мярка, целяща да понижи нивото на безработица и така да даде препитание на най-уязвимите лица в неравностойно положение, особено в малките населени места, където липсва препитание. Въпреки това се наблюдава ръст на заетост на първичния пазар, което налага да се насочат усилията към работодателите като се стимулират посредством финансови инструменти, за да се повиши БВП и заетостта.

Като водещ проблем от постоянен характер може да се подчертае продължаващия спад на броя подходящи бенефициенти в групите, охраняващи програмите и мерките. Спадът се дължи на липсата на достатъчен брой безработни лица, отговарящи на условията за различните програми, както и намаляване на броя на лицата на месечно подпомагане, основен източник за повечето от тях.

Все още в ДБТ присъстват голям брой лица, преминали курсове за квалификация, но без трудова реализация. Продължава да стои потребността от страна на работодатели в епизодични случаи на търсене на професии със специфичен характер, например инженерни специалности от хранително-вкусовата или машиностроителната промишленост, и въпреки това не се забелязва интерес към мярката за обучение по заявка на работодателите по чл.63 от ЗНЗ.

Стартирането на програми за заетост и обучение задължително трябва да се предхожда от предварително проучване на съществуващите и бъдещите потребности, наличните подходящи бенефициенти и прогнозата за ефективна реализация на местния, националния и европейски пазар, особено в момента на действаща криза и нейните специфични особености, проявяващи се на местния пазар .

Особено внимание през следващите периоди ще се отдаде на ОПРЧР 2014-2020 със стартиралите нови операции към нея. Програмата е с доказан потенциал, отговарящ на очакванията на работодателите и то не само в процес на икономическа криза, а като цяло за Република България .

II. Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите от Общинския план за развитие 2014-2020

Стратегическата роля (мисия) на община Исперих за осъществяване на визията за бъдещето на общината - Инвестиции, Стабилност, Просперитет, Екологичност, Растеж, Идентичност и Хармоничност (ИСПЕРИХ), се свежда до:

1. Насърчаване и обединяване на усилията на местния бизнес, икономическите и управленските структури и гражданите за развитие на икономиката, създаване на благоприятни инвестиционни условия и повишаване възможностите за трудова заетост;
2. Изграждане и поддържане на съвременна, надеждна и адекватна на потребностите общинска инфраструктура;
3. Подобряване на здравния и социалния статус на населението и създаване на здравословна природна и екологична среда;
4. Осигуряване на условия за достъпно и качествено образование и здравеопазване; развитие на културна и спортна дейност, разширяване на възможностите за отдих и развлечения;
5. Утвърждаване на община Исперих като място за атрактивен туризъм и ефективен туристически бизнес;
6. Разширяване възможностите за гражданско участие в местното самоуправление и в обществения живот

Четирите стратегически цели очертават бъдещите състояния, към които са насочени конкретните мерки, проекти и ресурси, дефинирани от Общинския план за развитие:

Стратегическа цел 1 - Икономически растеж, основан на допълващи се дейности и продукти, местно предприемачество, външни инвестиции и активна връзка между образование и бизнес.

Стратегическа цел 2 - Висока популярност на съхранено и изявено многообразие на природното и културно наследство

Стратегическа цел 3 - Подобрена жизнена среда в града и селата, обезпечени с качествени публични услуги и добро управление

Стратегическа цел 4 - Засилена роля на инициатор на междуобщинско сътрудничество и продукти

Шестте приоритетни области, заедно с тяхното съдържание, са необходимите условия за постигане на стратегическите цели и визията за община Исперих. Всяка приоритетна област съсредоточава нужните мерки, които трябва да бъдат предприети с предимство пред останалите възможни дейности в подкрепа на местното развитие. Приоритетните области дават отговор на въпроса какво трябва да се направи.

Приоритетна област 1. Фокуси на растеж

В рамките на приоритетната област се поставя акцент върху инфраструктурни подобрения и осигуряване на привлекателни складови и производствени терени.

Пълното усвояване потенциала на представения фокус включва подобряване на градската среда и градския дизайн. Те са необходими за повишаване привлекателността и притегателността на общинските градове и поддържането на благоприятни демографски параметри – задължителни изисквания за постигането на реален растеж.

Стратегически важните локация и инфраструктури са определящи фактори за развитие. Те са свързани, както с предпоставките за икономически растеж (високообразовани кадри и иновации), така и с привлекателността на община Исперих за образование, работа и живот.

1. Рехабилитация на уличната мрежа по населени места на общ. Исперих

- През 2019 г. е извършен текущ ремонт на стойност 340 986 лв. със средства от републиканския бюджет на следните улици по населените места на общ. Исперих:
 - с. Малко Йонково – ул. „Шипка” от ОК 173 до ОК152 и ул. „Царевец” от ОК 152 до ОК 150 - **42 200,00лв.** с ДДС
 - с. Китанчево – ул. „Митко Палаузов” от ОК86 до ОК95 - **52 300,00лв.** с ДДС
 - с. Вазово – ул. „Христо Ботев” от ОК43 до ОК66, и ул. „Арда”-участъка между ул. „Хр. Ботев” и ул. „Средна гора” от ОК66 до ОК 86 - **44 100,00лв.** с ДДС
 - с. Подайва –ул. „Драва” от ОК 61 до ОК56 и ул. „Стефан Караджа” от ОК106 до ОК122 - **72 360,00лв.** с ДДС
 - с. Духовец – ул. „Димчо Дебелянов” от ОК 17 до ОК 28 - **46 000,00лв.** с ДДС
 - с. Делчево – ул. „Борис Савов” от ОК 27 до ОК 30 и ул. „Лудогорие” от ОК 25 до ОК 26 - **39 000,00лв.** с ДДС

2. Рехабилитация на уличната мрежа в гр. Исперих

- През 2019г. с целева субсидия от републиканския бюджет е извършен основен ремонт на Улица "Васил Левски" в гр. Исперих – I етап (улични настилки от ул. „Хан Аспарух” до ул. „Арда”), на обща стойност **287 375,00 лв.** с ДДС
- Текущ ремонт на ул. „Вежен”, в гр. Исперих, на стойност **46 164,00лв.** с ДДС със средства от републиканския бюджет.
- Извършен е основен ремонт на паркинг на ул. „Ал. Стамболийски” в гр. Исперих с остатъчни средства от капиталови вложения за 2018г. на стойност **19 068,00 лв.** с ДДС.
- Със средства, предоставени на Община Исперих с ПМС от декември 2018 г., е извършен основен ремонт на ул. „Шести септември”, ул. „Димитър Полянов” и ул. „Стефан Караджа” в гр. Исперих, на обща стойност **1 500 000,00 лв.**
- През август 2018 г. е внесено проектно предложение по подмярка 7.2 на Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г. за рехабилитация на още три улици в гр. Исперих – „Хан Аспарух“, „Искър“ и част от „Христо Ботев“. Проектът е одобрен и

през м. май 2019г. е сключен договор за финансиране на проекта, като през 2020 г. ще се реализират самите ремонтни работи. Проектът е на стойност 1 173 325,83 лв.

- Със средства, предоставени на Община Исперих с ПМС от м. декември 2019 г., се предвиждат рехабилитация и ремонт на улици в гр. Исперих, които ще се реализират през настоящата 2020г., на обща стойност **1 000 000,00 лв.** с ДДС.

3. Поддържане и модернизиране на общинския сграден фонд, като училища, детски ясли и градини, общинска администрация и др.

- Приключи изпълнението на проект „Запазване на духовния и културен живот на населението чрез ремонт и оборудване на читалище „Съзнание - 1891“ в гр.Исперих, финансиран по подмярка 7.2 на Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г. Изпълнени са ремонт и мерки за енергийна ефективност на две от крилата на читалищната сграда (източно и южно), в които се помещават библиотеката, музейната експозиция и ритуалната зала, а на мястото на старата фитнес зала се изгради нова изложбена зала. Стойността на проекта, след провеждане на всички обществени поръчки, е **344 935,82 лв.**
- Приключи изпълнението на проект „Обзавеждане и оборудване на съществуващ Дневен център за деца с увреждания в гр. Исперих и обособяване на детска и спортна площадка в прилежащото дворно пространство“ финансиран по Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020г. на обща стойност **99 987,54лв.**
- Текущ ремонт на детски градини по населени места на територията на община Исперих на обща стойност 156 842 лв. по подобекти, както следва:
Подобект: ДГ „Кокиче”, с. Йонково, ул. „Васил Тинчев” №53А;
Подобект: ДГ „Братя Грим”, с. Тодорово, ул. „Васил Левски” №34;
Подобект: ДГ „Радост”, с. Свещари, ул. „Демокрация” №16;
Подобект: ДГ „Радост”, с. Подайва, ул. „Дунав” №5;
Подобект: ДГ „Щастливо детство”, с. Малък Поровец, ул. „Мургаш” №4;
Подобект: ДГ „Щастливо детство”, с. Китанчево, ул. „Хан Аспарух” №25;

Приоритетна област 2. Села и периферни територии

Предвидените мерки са формулирани съобразно идеята за съхраняване и стабилизиране на селата от общината. Необходимо е паралелното подсилване на по-големите и значими от тях, докато се предприемат мерки за преустановяване тенденциите за обезлюдяване на малките. Това изисква два различни подхода към двата типа села в общината.

Общите мерки са свързани със стимулиране на партньорствата и търсене на алтернатива за финансиране и на проекти за развитието на селата, включително и за съвместно развитие на групи от тях.

Мярка 2.6 Благоустройство на публични пространства (площади, градини, зелени площи) и осигуряване на повече места за отдих.

Два проекта на Община Исперих спечелиха финансиране от бюджета на Националната кампания „За чиста околна среда – 2019 ” с наименование „Обичам природата и аз участвам“.

Тя се организира от Министерство на околната среда и водите и ПУДООС /Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда/. За реализиране на класираните проекти на общини и кметства се предоставят средства в размер до 10 000 лева, а на проекти с които кандидатстват училища и детски градини – средствата са в размер до 5000 лв. Проектите предвиждат почистване на определени участъци, тяхното озеленяване и създаване на зони за отдих, естетизиране и подобряване на жизнената среда в населеното място.

На територията на Община Исперих през 2019 г. са финансирани следните проекти:

- „Спортуваме и учим на открито" на ОУ „ Христо Ботев", гр.Исперих, Договор № 13065/08.07.2019 г.на стойност 4 983,00 лв., с бенефициент ОУ „ Христо Ботев", гр.Исперих.
- „Екологична среда за децата в детската градина" на ДГ „Щастливо детство " с. Китанчево, Договор № 12932/03.06.2019 г. на стойност 4 932,20 лв. с бенефициент ДГ „ Щастливо детство" с.Китанчево.

Приоритетна област 3. Равни възможности

Приобщаващият растеж е един от трите приоритета на стратегията „Европа 2020". Неговата същност е осигуряването на равни възможности за различните социални групи и потребности, подкрепени от качествени и достъпни здравеопазване, социални услуги и подпомагане. Включването на различните групи в социалния и икономическия живот е допълнителен стимул за растеж на местните общности. Община Исперих се отличава със своята активно прилагана политика и значителен брой успешни проекти, ориентирани към социалната сфера. Възможните подобрения са свързани с разширяване на обхвата и капацитета на предоставяните услуги. Добре функциониращите мрежи между институциите и неправителствените структури са мощен инструмент за разнообразие и по-голяма достъпност на предоставяните услуги за населението и специфичните услуги в общността.

Мярка 3.1. Оптимизиране на системата за здравеопазване чрез инвестиции в здравната инфраструктура и гарантиране достъпа до здравно обслужване за всички социални групи и за всички населени места

Политиката на Община Исперих в сферата на здравеопазването е повлияна от Националната здравна стратегия и от приоритетите на Европейския съюз в тази област. Тя е насочена към подобряване и развитие на общественото здраве, към здравната промоция и профилактика.

Грижата за подобряване здравния статус на населението в община Исперих е основна в политиката на управление с акцент върху детското здравеопазване, хора с тежки хронични заболявания и хора в неравностойно положение.

Здравното обслужване на населението се осъществява от лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ.

Болнична медицинска помощ

„Многопрофилна болница за активно лечение - Исперих" ЕООД е стационарно заведение за лечение на остри и обострени заболявания с капацитет 110 легла. Обслужва населението от региона, както и голям брой населени места от съседни общини – Главиница, Дулово, Самуил и Завет.

Лечебната дейност в болницата се осъществява в следните отделения и клинично-диагностични структури както следва:

Отделения с легла :

1. Отделение по вътрешни болести – осъществява дейност по следните медицински специалности:

- Кардиология;
- Гастроентерология;
- Пневмология и фтизиатрия;
- 2. Отделение по нервни болести.
- 3. Отделение по педиатрия.
- 4. Отделение по хирургия.
- 5. Отделение по анестезиология и интензивно лечение.
- 6. Отделение по физикална и рехабилитационна медицина.

Отделения без легла :

1. Отделение по образна диагностика.
2. Отделение по обща и клинична патология.

Клинико – диагностични структури:

1. Клинична лаборатория
2. Микробиологична лаборатория

Отделения за продължително лечение или рехабилитация:

Отделение за продължително лечение по вътрешни болести и нервни болести.

Лечебни заведения за извънболнична медицинска помощ

1. Първична извънболнична медицинска помощ

- Амбулатория за първична медицинска помощ индивидуална практика - 7
- Амбулатория за първична дентална помощ:
- индивидуална практика - 11
- групова практика по дентална помощ - 2

2. Специализирана извънболнична медицинска помощ

- Амбулатория за специализирана медицинска помощ - индивидуална практика – 14
- МЦ „Медика – 2009” ЕООД – 1

3. Медико-диагностична лаборатория

- „Самостоятелна медико - диагностична лаборатория -1” ЕООД

4. Медико – технически лаборатории

- „Самостоятелна медико - техническа лаборатория Корона” ЕООД
- „Медико-техническа лаборатория Дентура” ЕООД

Спешна медицинска помощ

На територията на община Исперих функционира **Филиал за спешна медицинска помощ към ЦСМП - Разград** с непрекъснат 24-часов режим на работа, в който медицински специалисти с помощта на друг персонал оказват спешна медицинска помощ на заболели и пострадали в дома, на местопроизшествието и по време на транспортирането до евентуалната им хоспитализация.

Здравни кабинети

В детските градини и училищата на територията на Община Исперих са обособени и оборудвани **22 здравни кабинети, в които работят 14 медицински специалисти /медицински сестри и фелдшери/.**

Здравни медиатори

За здравните нужди на уязвимите малцинствени групи от населението в Община Исперих работят 2 здравни медиатори.

Основни задължения:

- Посредничат в процеса на осигуряване на достъп до здравни и социални услуги на представители на уязвими малцинствени групи.

- Оказване на помощ при комуникациите с институциите на представители на уязвими малцинствени групи.
- Осъществяване на дейности по здравно образование и профилактика на болестите.
- Участие в реализацията на национални здравни програми.
- Водят регистър на рисковите семейства, бременни и млади майки.

- ❖ Считано от 01.09.2019 г. в община Исперих е разкрита **Детска ясла „Малечко Палечко“** гр.Исперих с четири смесени дневни яслени групи, в които медицински специалисти и педагози осъществяват дейности по отглеждане, възпитание и обучение на деца до тригодишна възраст.
- ❖ В община Исперих функционира **Детска млечна кухня** с дейност „Кетъринг“ към Детска ясла „Малечко Палечко“ гр. Исперих с капацитет до 300 порции дневно. Кухнята приготвя и предоставя здравословна и разнообразна храна за обяд на неорганизиран контингент от деца на възраст от 10 месеца до 3 години, които се отглеждат в домашни условия. Храната отговаря по качествен състав и технологична обработка на възрастовите особености на детския организъм.
- ❖ През годината Община Исперих се включи в инициативата „Право за зрение“ на Института за здравно образование. Провеодоха се безплатни консултации и прегледи на 120 лица.

❖ **Проекти в областта на интегрираните здравно - социални услуги:**

Проект № BG05M9OP001-2.040-0028, процедура BG05M9OP001-2.040 „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 2” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г., приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”. Проектът цели подобряване качеството на живот и възможностите за социално включване на хората с увреждания и възрастните хора, чрез осигуряване на мрежа от услуги в домашна среда и изграждане на подходящ капацитет за предоставянето им.

Общата стойност на проекта е **175 359,20лв.**, от които 149 055,32 лева (85%) европейско финансиране и 26 303,88 лева (15%) национално съфинансиране.

Срок за изпълнение на проекта: **15 месеца** от **01.06.2019 г. до 01.09.2020 г.**

В рамките на проекта са назначени 20 социални асистенти и 5 медицински специалисти, които предоставят почасови мобилни здравно-социални услуги по домовете на лица с увреждания и възрастни хора над 65 години в невъзможност за самообслужване, по предварително разработен график - до 2 часа дневно, в зависимост от техните нужди.

Проект № BG05M9OP001-2.033-0003 „Социално-икономическа интеграция на маргинализираните общности в Община Исперих”, по процедура BG05M9OP001-2.033 МИГ Исперих „Социално-икономическа интеграция на маргинализираните общности”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020г., чрез Водено от общностите местно развитие на обща стойност 199 993.75 лв. и срок за изпълнение до 01.01.2021 г.

Целта на проекта е подобряване на достъпа до заетост, социални и здравни услуги за социално изключени лица, живеещи в тежки социално-икономически условия.

Проектът е насочен към представители на ромски общности в уязвимо положение в 6 населени места от общината – град Исперих /вкл. квартал „Запад“/ и селата Вазово, Китанчево, Подайва, Бърдоква и Драгомъж.

Мярка 3.3. Изграждане на липсващата инфраструктура за

деинституционализация на социалните грижи и Мярка 3.4. Продължаване на инициативите за социално включване, достоен живот и пълноценна заетост на групите в неравностойно положение

Общинското ръководство води съзнателна и последователна политика в подкрепа на своите граждани, изпаднали в неравностойно положение. Съгласно разработения Годишен план за развитие на социалните услуги, основната задача на Община Исперих е планиране, развиване и предоставяне на качествени социални услуги.

През 2019 г. на територията на община Исперих продължават да функционират:

Комплекс за социални услуги за деца и семейства /КСУДС/„Лудогорие“. Той е самостоятелно юридическо лице, организационна структура на Община Исперих, в който се предоставят социални услуги, съгласно чл.36, ал. 2 от ППЗСП, както следва:

- Преходно жилище;
- Център за обществена подкрепа;
- Център за настаняване от семеен тип 1;
- Център за настаняване от семеен тип 2;
- Дневен център за деца и/или младежи с увреждания;
- Център за работа с деца на улицата.

Социалните услуги в КСУДС „Лудогорие“ за 2019г. се предоставят на I, II и III етаж в сграда, имот публична общинска собственост с местонахождение гр. Исперих, община Исперих, област Разград, ул. „Васил Левски“ № 72, квартал 29 УПИ I по регулационния план на града, Акт №6388/04.04.2017 г. и Акт №4758/03.12.2010 г. за публична общинска собственост.

Всяка социална услуга разполага със собствено самостоятелно пространство, което включва нужния вид и брой помещения, в зависимост от вида на услугата: спални помещения, дневна, трапезария, кухня, офис на екипа, санитарни и складови помещения, игротеки, зали за занимания, срещи, консултации и обучения. Помещенията са оборудвани и обзаведени според спецификата на работа с клиентите. Материалната база на всяка услуга гарантира качество на предоставяне на услугата и ефективна работа с нейните потребители.

В сградата, където се предоставят услугите е осигурена денонощна вътрешна и външна охрана, посредством изградена система за видеонаблюдение и длъжностни лица, осъществяващи пропускателния режим през светлата част на денонощието.

За 2019 година КСУДС „Лудогорие“ има утвърдена численост на щатния персонал 54 щата, от които 35 специалисти за работа с деца: социални работници, педагози, психолози, логопед, рехабилитатор, възпитатели, трудотерапевти и др. и 19 щата: административен и помощно-обслужващ персонал, част от които са общи длъжности за всички услуги. Всички, работещи в Комплекса отговарят на изискванията за степен на образование и квалификация и текущо получават допълнителна квалификация и обучение в съответствие със спецификата на длъжността.

**Социална услуга
ПРЕХОДНО ЖИЛИЩЕ**

Преходно жилище е социална услуга в общността с капацитет 8 младежи / девойки и е предназначена за:

- Младежи и девойки над 15 -годишна възраст, с дълъг институционален престой, за които към момента няма възможност за реинтеграция в семейна или близка до семейната среда;
- Младежи и девойки от общността, които са над 15- годишна възраст, но поради една или друга причина се налага да ползват социална услуга от резидентен тип, поради невъзможност да живеят в семейна или близка до семейната среда.

Социално - педагогическата работа в „Преходно жилище“ е насочена към компенсиране на дефицити в уменията в битовата и социалната сфера, породени от продължителния институционален престой. Социалните работници подпомагат младежите и девойките да придобият чрез практическа дейност необходимите за самостоятелно живеене социални и битови умения.

През 2019 г. в Преходно жилище има 3 нови настанявания - на 2 младежи и 1 девойка от ЦНСТ към КСУДС „Лудогорие”.

В края на периода в услугата има 8 случая.

През 2019 г. в услугата работи екип от 4 социални работници. При необходимост потребителите на услугата се консултират от психолог, работещ в КСУДС „Лудогорие”. В поддръжката на хигиената в пространството помощ оказва домакиня.

Социална услуга ЦЕНТЪР ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА

От месец януари 2019 г. до момента Центъра за обществена подкрепа работи в услуга на хората в общността, консултиране и намиране на адекватни решения за задоволяване на нуждите им. Насочване за ползване на услугата става чрез:

- Наличие на направление или административна заповед от ДСП гр. Исперих;
- Подадено заявление за ползване на услугата до Управителя на КСУДС от самите клиенти при идентифицирана нужда от подкрепа без направление или заповед от ДСП;
- Други институции и организации, като МКППБМН, Детска педагогическа стая, полиция, съд и прокуратура.

Насочването и приемането на деца и семейства за ползване на услугата се извършва цялогодишно в рамките на утвърдения капацитет. Към настоящият момент капацитета на услугата е 40 потребители. Видовете социални услуги, които се предлагат са:

1. Повишаване на родителския капацитет;
2. Превенция на изоставянето;
3. Превенция на насилието;
4. Превенция на отклоняващото се поведение;
5. Превенция на отпадане от училище;
6. Оценка на риска, оценка на родителския капацитет;
7. Психологическа подкрепа;
8. Логопедична подкрепа;
9. Дейности в следосиновителният период;
10. Дейности в слединтеграционният период;
11. Деинституциализация и реинтеграция на деца от специализирани институции.

Общият брой на потребителите, ползващи услугата ЦОП за периода 01.01.2019-31.12.2019 е **78 бр.**

В Центърът за обществена подкрепа работят 6 специалиста: четирима социални работника, психолог и логопед.

Социална услуга

ЦЕНТЪР ЗА НАСТАНЯВАНЕ ОТ СЕМЕЕН ТИП ЗА ДЕЦА БЕЗ УВРЕЖДАНИЯ 1

ЦНСТ за деца без увреждания-1 е социална услуга-резидентен тип, която осигурява жизнена среда за пълноценно израстване и развитие на деца, изведени от семействата им. С помощта и подкрепата на социалните работници се предоставя комплекс от дейности, съобразени с индивидуалните потребности на децата, насочени към развиване на социалната компетентност и подготовка за самостоятелен живот, подкрепа в образованието, развиване на способности за организиране на свободното време, професионално ориентиране и обучение, възстановяване и поддържане на контакт с биологичното семейство и формиране на собствена идентичност.

Капацитетът на Центъра е 15 деца. През 2019 г. услугата ЦНСТ се ползва само от деца без увреждания, на възраст от 3 до 18 години. Деца под 3 години могат да бъдат настанявани в ЦНСТ само в изключителни случаи, заедно със свои по-големи братя или сестри.

В някои случаи, по преценка на настаняващия орган, се допуска продължаване ползването на услугата и на младежи, навършили 18 години, до завършване на средното образование.

През 2019 г. в ЦНСТДБУ-1 настанените деца с административна заповед на Дирекция “Социално подпомагане“ са 15.

В края на периода услугата се ползва от 13 деца.

Екипът по предоставяне на услугата ЦНСТДБУ-1 се състои от 5 социални работници, които имат необходимата професионална квалификация за работа с деца, 1 психолог, провеждащ почасова работа с децата, 1 логопед и 1 домашен помощник.

Социална услуга

ЦЕНТЪР ЗА НАСТАНЯВАНЕ ОТ СЕМЕЕН ТИП ЗА ДЕЦА БЕЗ УВРЕЖДАНИЯ 2

ЦНСТДБУ-2 е социална услуга - резидентен тип, която осигурява жизнена среда за пълноценно развитие на деца, изведени от семействата им. С помощта и подкрепата на социалните работници се предоставя комплекс от дейности, съобразени с индивидуалните потребности на децата насочени към развиване на социалната компетентност и подготовка за самостоятелен живот, подкрепа в образованието, развиване на способности за организиране на свободното време, професионално ориентиране и обучение, възстановяване и поддържане на контакт с биологичното семейство и формиране на собствена идентичност.

Услугата е предназначена за деца на възраст от 3 до 18 години. В някои случаи по преценка на настаняващия орган, се допуска продължаване ползването на услугата и на младежи навършили 18 години, до завършване на средното образование.

През 2019 г. в ЦНСТДБУ-2 има 15 случая.

В края на периода услугата се ползва от 12 деца.

Екипът по предоставяне на услугата ЦНСТДБУ-2 се състои от 5 социални работници, с необходимата професионална квалификация за работа с деца, 1 психолог, провеждащ почасова работа с децата, 1 логопед и 1 домашен помощник.

Социална услуга

ДНЕВЕН ЦЕНТЪР ЗА ДЕЦА И /ИЛИ МЛАДЕЖИ С УВРЕЖДАНИЯ

Дневен център за деца и/ или младежи с увреждания е социална услуга за предоставяне на дневни грижи, мобилна почасова услуга за деца до 18 години и техните семейства, младежи до 35 години, ползватели на социалната услуга Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания и потребители от общността.

Услугата ДЦДМУ е с капацитет 30 места. Работи се с 2 групи:

- 1 група – работа с деца с увреждания от 3 до 18 год.възраст
- 2 група – работа с лица с увреждания от 18 до 35 год.възраст

В ДЦДМУ се осигуряват:

- здравни и физически потребности на потребителите;
- психологическа подкрепа;
- логопедична терапия;
- работа с възпитатели;
- рехабилитационна подкрепа;
- социално консултиране;
- медицински контрол;
- мобилна работа.

Екипът на ДЦДМУ към КСУДС “Лудогорие“ гр.Исперих се състои от: социални работници – 2, възпитатели – 2, детегледачи – 2, логопед – 1, психолог – 1, медицинско лице - 1, кинезитерапевт – 2, шофьор – 1.

През 2019 година услугите на ДЦДМУ са ползвали 32 потребителя.

Социална услуга ЦЕНТЪР ЗА РАБОТА С ДЕЦА НА УЛИЦАТА

Основната цел на Центъра за работа с деца на улицата е свързана с превенция на попадането на деца на улицата и отпадане от училище, социална рехабилитация и интеграция на деца, живеещи трайно или частично на улицата, чрез индивидуална работа с детето и неговото семейство, семейно консултиране и подкрепа, медицински и санитарно-хигиенни услуги, ограмотяване на децата, обучение в родителски умения. Капацитетът на услугата е 20 потребителя.

От 01.02.2019 г. Центърът за работа с деца на улицата към КСУДС ”Лудогорие“ гр.Исперих работи по следните направления:

1. Социална работа за възстановяване и укрепване на връзките между децата и техните семейства и подкрепа за справяне с конфликти и кризи в семейните отношения;
2. Осигуряване на базовите потребности на детето – хранене, облекло и обувки според сезона, санитарно-хигиенни услуги;
3. Осигуряване на здравна и дентална помощ и подкрепа, съдействие за достъп до здравната мрежа и доболнично лечение, съдействие на семейството за осигуряване на лекарства, медицински изследвания и специализирани прегледи/консултации на децата;
4. Психологическа подкрепа на деца и техните семейства;
5. Училищна подкрепа – ограмотяване, подготовка за училище, алтернативни обучителни програми, подкрепа в образователния процес на децата ученици, професионално ориентиране и пред-професионална подготовка;
6. Организиране на свободното време и създаване на условия за индивидуална изява на способностите на всяко дете;
7. Мобилна работа (социална работа на терен), за идентифициране, локализиране на децата на улицата, предоставяне на изнесени услуги, насочване към ЦРДУ;

8. Консултиране, придружаване, посредничество на детето, както и на неговите родители, друг законен представител на детето и/или членове на разширеното семейство;
9. Административни услуги – оказване съдействие на децата и техните родители при издаване на документи за самоличност, за записване в училище, при търсене на работа (за децата над 16 г. и за родителите), съдействие при контакти с институции.

През 2019 г. услугите на ЦРДУ са ползвали 25 потребители.

В Центъра през отчетната година са работили двама социални работника, двама педагози, психолог на половин щат и арт терапевт на половин щат, медицинско лице и хигиенист.

◆ През отчетния период се предоставя и социалната услугата **Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания** с капацитет 14 места. Тя стартира на 05.01.2015 г. по Проект "Интеграция на деца и младежи с увреждания чрез предоставяне на социални услуги в Община Исперих", финансиран със средства по ОП "Развитие на човешките ресурси 2007-2013г. „Бюджетна линия BG051PO001-5.2.12 „Да не изоставяме нито едно дете” – Компонент 2: Разкриване на социални услуги в общността” .

Социалната услуга Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания се предоставя в достъпна и уютна среда, като разполага с обучен персонал с развити компетенции и опит за индивидуална работа и подкрепа на потребителите. Услугата има разработена методика, утвърдена вътрешна нормативна база, правила, процедури и документация, гарантиращи качество на предоставянето им, в съответствие със законовоопределените критерии и стандарти.

Изграждането на този център позволи да се повиши качеството на живот на деца и младежи от институции и уязвими групи от населението чрез подобряване на достъпа им до алтернативни грижи и услуги в среда, близка до семейната и в общността на територията на община Исперих.

В края на периода услугата се ползва от 13 потребители.

◆ От 11.12.2015 г. Община Исперих е партньор по проект **„Приеми ме 2015”-BG05M9OP001-2.003-0001-C01**, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.003 „Приеми ме 2015” със сключено партньорско споразумение между Община Исперих и Агенцията за социално подпомагане. Проектът е с продължителност до месец декември 2020 г. и с цел устойчивост е заложено преминаване към държавно делегирана дейност.

На 01.09.2016 г. е подписан Анекс към партньорското споразумение за въвеждане на нов модел спрямо, който екипа по приемна грижа преминава от общински в областен модел на функциониране. Един социален работник от областния екип по приемна грижа е с изнесено работно място в гр. Исперих и работи пряко с приемните семейства в община Исперих.

През 2019 г. не са утвърдени нови приемни семейства в община Исперих. През годината е постъпило едно заявление от кандидат приемно семейство, което в хода на работа промени решението си и декларира отказ. Общия брой действащи семейства в общината са 14. Към момента са ангажирани 11 семейства с настанени в тях 12 деца. Броят деца в риск преминали през приемната грижа за 2019 г. са 19, като от тях осиновени са 4, а върнати в биологичното си семейство 3.

◆ **Домашен социален патронаж в гр. Исперих** предоставя социални услуги, които се извършват в обичайната домашна среда. Предлагащите социални услуги са:

- Доставка на храна;

- Поддържане на хигиената в жилищните помещения, обитавани от патронирания;
- Съдействие за снабдяване с необходимите помощни средства при инвалидност или тежко заболяване;
- Помощ в общуването и поддържането на социални контакти, развлечения и занимания в дома или извън него;
- Битови услуги – закупуване на хранителни продукти и вещи от първа необходимост, заплащане на електрическа енергия, телефон и други със средства на лицето;
- Съдействие за изготвяне на необходимите документи за явяване на ТЕЛК;
- Други.

ДСП – Исперих предоставя услугата доставка на храна, включваща супа, две основни ястия- постно и месно, десерт и хляб в град Исперих и селата с. Лъвино, с. Къпиновци, с. Подайва, с. Духовец, с. Средоселци, Тодорово, Делчево, Печеница и с. Китанчево.

◆ През отчетния период Община Исперих реализира и дейности по операция „Осигуряване на топъл обяд – 2016-2020“ BG05FMOP001-3.002, финансирана по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане“, Фонд за Европейско подпомагане на най - нуждаещите се лица. Услугата от месец май 2017 г. с увеличен капацитет от 90 потребители на 140, като всеки един получава в работните дни супа, основно ястие и хляб при дневен оклад 2,50 лв. При неусвоени средства се добавя и десерт за всеки потребител.

Домашен социален патронаж ежедневно приготвя и обяд за пациенти от МБАЛ „Исперих“ ЕООД, които варират между 30-90, а за почивните дни осигурява суха храна.

През 2019 год. ДСП – Исперих е предоставял социални услуги на 468 лица, от които 281 потребители на ДСП и 187 лица, ползващи услугата „Топъл обяд“.

◆ В периода от 01.01.2019 г. до 31.12.2019 г. Община Исперих предоставя социалните услуги „Личен асистент“ и „Домашен помощник“ по сключено Споразумение № ФС01-0724/28.12.2018 г., между Агенция за социално подпомагане и Община Исперих, относно изпълнение на чл. 19 от Постановление № 344 от 21.12.2018 г. на Министерския съвет.

Усвоените средства при изпълнение на Споразумението са 330 814 лв.

◆ От 01.09.2019 г. стартира изпълнението на Закона за личната помощ. Към 31.12.2019 г. ползвателите на механизма за лична помощ в община Исперих са 104 лица, отговарящи на една от следните целеви групи:

- хората с право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност;
- децата с право на чужда помощ с определени 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност;
- децата без право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност.

Усвоените средства до края на годината са 201 856 лв.

Мярка 3.4. Продължаване на инициативите за социално включване, достоен живот и пълноценна заетост на групите в неравностойно положение

1.1. Мерки срещу отпадането на учениците и задържането им в училище

Социално-икономическите фактори, процесите на миграция и честата смяна на местоживеенето са сред основните фактори за незаписването на децата и учениците в учебните заведения и ранното им отпадане от образователната система.

В изпълнение на Постановление № 100 от 08 юни 2018 г. за създаване и функциониране

на механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, през 2019 г. общината отново беше разделена на 7 района. Със заповед на кмета на Община Исперих бяха определени представителите на общинската администрация за участие в екипите по обхват. За учебната 2019/2020 г. всички учебни заведения излъчиха педагогически и непедагогически лица за включване в мултидисциплинарните екипи.

След успешното внедряване на информационната система „Посещавано и безопасно училище“ ангажираните институции имат възможността да обменят информация по изпълнението на дейностите.

Действията на екипите през годината бяха насочени към повторно записване и реинтегриране в образователната система на отпаднали през предходни години ученици и към установяването на потребностите от подкрепа, която да подпомогне задържането им в училищата и детските градини. Общо са обходени 92 адреса на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Една от дейностите на МКБППМН - Исперих беше насочена към приобщаване на “деца в риск” към училищната среда. За реализирането ѝ МКБППМН – Исперих работи съвместно с училищните ръководства и с училищните комисии за превенция на противообществените прояви при ученици. Организиран са беседи с учениците на теми „Права и отговорности“ и „Необходимост от редовна посещаемост на учебно заведение“. Обществените възпитатели проведоха консултации и срещи с родители на деца в риск, за необходимостта от включване на децата им в образователната система.

С цел задържане на учениците в образователната система и повишаване на мотивацията им за участие в училищния живот, във всички училища от общината се проведоха допълнителни извънкласни и извънучилищни дейности.

1.2. Политики спрямо слетите и маломерните паралелки

Отрицателната демографска статистика и миграционните процеси са основните причини за намаляване на броя учениците в общината. В началото на новата учебна година бяха утвърдени 34 маломерни паралелки, от които 4 са слети. С решение на Общински съвет – Исперих са предвидени допълнителни средства в размер на 29 435,40 лв. за подпомагане на финансовото обезпечаване на учебния процес в училищата в с.Китанчево и с.Тодорово.

1.3. Решаването на проблемите на деца, за които българският език не е майчин

Недоброто владеене на езика е често срещан проблем сред децата и учениците, за които българският език не е майчин. Този дефицит е предпоставка за редица други проблеми – затруднена комуникация и социализация, невъзможност да бъде усвоен преподаваният материал и повишен риск от преждевременно напускане или отпадане на деца и ученици от училище.

През 2019 г. училищата и детските градини от общината получиха допълнителни средства за работа с деца и ученици от уязвими групи. В част от учебните заведения тези средства се предвидени за назначаване на образователни медиатори, а в други се организират допълнителни модули за деца, които не владеят българският език. В шестте детски градини, където имаме съсредоточени деца от уязвими групи се планират и изпълняват допълнителни педагогически ситуации от педагог, назначен за целта.

Чрез прилагането на иновативни подходи педагогическите кадри успяват да променят съществуващия модел и начина на мислене сред уязвимата общност. Иновативните методи допринасят за засилване на мотивацията за включване на деца и родители от етническите малцинства в училищния живот. Допълнителните занимания спомагат за формирането на социални и граждански компетентности, както и повишават образователните резултати на уязвимите ученици.

През отчетената година в учебните заведения, функциониращи на територията на

общината, създадените екипи за личностно развитие определяха риска от обучителни затруднения и необходимостта от предприемане на подкрепящи мерки при деца в риск. След ранното оценяване на индивидуалните им потребности се изпълняваха конкретни дейности за обща подкрепа за личностно развитие, съгласно Наредбата за приобщаващото образование. Част от дейностите по обща подкрепа в детските градини се изпълняват от психолог, работещ по график.

През 2019 г. Община Исперих приключи изпълнението на проект „Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства в община Исперих” по Оперативна Програма „Наука и образование за интелигентен растеж.”. Проектните дейности се реализираха в седем училища и целяха създаване на условия за по-добра и успешна социализация на учениците от етническите малцинства. В изпълнението на голяма част от предвидените мероприятия активно участваше и родителската общност. Проектът е на стойност 345 353,33 лв. и се изпълняваше в партньорство с ОУ ”Христо Ботев” гр.Исперих и Асоциация ”Интегро”.

Реализираха се и 5 проекта по НП “Развитие на системата на предучилищното образование”, които също бяха насочени към деца, застрашени от отпадане от образователната система.

От началото на учебната 2019/2020 г. детските градини от община Исперих се включиха в изпълнението на проектни дейности по проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ на МОН.

През изминалата година Община Исперих започна изпълнението на проект „Социално-икономическа и образователна интеграция на етническите малцинства в община Исперих” по ОПРЧР и ОПНОИР, който е с продължителност 21 месеца. Проектът се изпълнява в партньорство със Сдружение „Асоциация Интегро“ гр.Разград, Професионална гимназия по селско стопанство „Хан Аспарух” гр.Исперих, Детска градина „Слънце” гр.Исперих и с подкрепата на асоциираните партньори: Агенция по заетостта, Агенция за социално подпомагане, Регионална здравна инспекция и Министерство на образованието и науката. Проектното предложение по ОПРЧР включва дейности по активиране на икономически неактивни лица и мотивиране за активно поведение на пазара на труда; включване в заетост на лица от целевата група; подобряване достъпа до социални и здравни услуги; развитие на местната общност и насърчаване на гражданското участие; изграждане на капацитет за създаване на среда, благоприятстваща интеграцията на маргинализирани ромски общности.

Проектното предложение по ОПНОИР включва дейности във всички училища на територията на общината по допълнително обучение по български език за учениците, за които българският език не е майчин; допълнителни занимания със застрашени от отпадане от училище ученици от етническите малцинства; подкрепа на ученици от етническите малцинства за продължаване на образованието в гимназиален етап и за успешно завършване на средно образование; насърчаване участието на родителите в образователния процес; работа с родителите от етническите малцинства, които възпрепятстват децата си от редовно посещаване на учебни занятия; работа с родители за разясняване ползите от образователната интеграция и приемането на различието; преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност.

1.4. Интегриране на деца със СОП

По данни на директорите на детските градини и училищата децата и учениците със специални образователни потребности, интегрирани в образователните институции са 87. На 22 деца и ученици допълнителната подкрепа се предоставя от специалистите на РЦПППО - Разград, а на останалите се осигурява от специалистите на училищата.

В програмите за подкрепа на личностното развитие на всички училища и детски градини в община Исперих са разработени мерки за пълноценното включване на ученици и деца със специални образователни потребности и хронични заболявания в училищната среда.

С реализирането на професионални паралелки в Центъра за специална образователна подкрепа към ПГСС "Хан Аспарух се стремим да създадем подкрепяща образователна среда за ученици с увреждания. Ученици със специални образователни потребности се обучават по рамкова програма за професионално образование със степен на професионална квалификация – първа. Професионалното им направление е производство на храни и напитки, професия – работник в хранително-вкусовата промишленост, а специалността – хранително-вкусова промишленост. През новата учебна година учениците в ЦСОП към ПГСС "Хан Аспарух" са 6.

Мярка 3.5. Осигуряване на възможности за заетост на младежи, безработни лица и групи в неравностойно положение, насърчаване на социалните предприятия

◆ На 20.09.2017 г. стартира изпълнението на Национална програма **Национална програма „Помощ за пенсиониране“** за период от две години до 20.09.2019 г., като целта ѝ е подкрепа за преход от безработица към работа и пенсиониране на безработни лица над 58 г., които активно търсят работа и са регистрирани в ДБТ. По програмата е назначено едно лице. Общата стойност на програмата е 16 753,18 лв.

◆ На 22.03.2019 г. стартира изпълнението на Национална програма **Национална програма „Помощ за пенсиониране“** за период до 28.02.2021 г., като целта ѝ е подкрепа за преход от безработица към работа и пенсиониране на безработни лица над 58 г., които активно търсят работа и са регистрирани в ДБТ. По програмата е назначено едно лице. Общата стойност на програмата е 16 023,12 лв.

◆ В периода от 01.02.2019 г. до 31.10.2019 г. включително по **Национална програма „Старт на кариерата“ в Общинска администрация – Исперих е назначено 1 лице за срок от 9 месеца.**

Основната цел на програмата е да бъдат осигурени възможности за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили средно или висше образование, с цел улесняване на прехода между образование и заетост.

Обект на Програмата са младежи до 29 г. без трудов стаж по специалността, които са завършили висше образование (дипломирани) и са регистрирани в дирекциите „Бюро по труда“.

Общата стойност на програмата е 6 974,37 лв.

◆ От 03.06.2019 г до 02.12.2019 г., включително Община Исперих изпълнява **Регионална програма за заетост и обучение**, по която са назначени 16 лица на 6 часов работен ден за период от 6 месеца на длъжност „общ работник“, които работят по утвърден график..

Дейностите по Програмата са насочени към подобряване състоянието на улиците, парковете за отдих, зелените площи и гробищните паркове в гр. Исперих.

Общата стойност на програмата е 52 635,37 лв.

◆ От 01.06.2018 г. до 01.06.2020 г. по **Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“** в Общинска администрация – Исперих беше назначено едно лице на длъжност: Специалист „Обществени поръчки“ за период от две години.

Програмата цели осигуряване на заетост на регистрирани в Дирекция „Бюро по труда“ безработни хора с трайни увреждания в трудоспособна възраст, като предпоставка за преодоляване на социалната им изолация и за пълноценното им интегриране в обществото.

Общата стойност на програмата е 14 592,48 лв.

◆ През 2018 г. по **Национална програма „Активиране на неактивни лица”** в Общинска администрация – Исперих продължи трудовата си заетост едно лице, назначено на длъжност: Младши специалист „Младежки медиатор” от 07.05.2015 г. до 31.12.2020 г.

Общата стойност на програмата е 47 204,13 лв.

◆ През 2018 г. по **Национална програма „Активиране на неактивни лица”** в Общинска администрация – Исперих са назначени три лица на длъжност: „Организатор общественно-полезен труд от 01.10.2018 г. до 31.12.2020 г.

Общата стойност на програмата е 49 249,62 лв.

◆ През 2018 г. със срок до септември 2019 г. по Проект BG05M9OP001-1.028-0001 „Работа”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд са назначени 59 лица на длъжност „Работник, озеленяване“ за срок от 12 месеца.

Целта на проекта е насочена към преодоляване на регионалните диспропорции на пазара на труда и повишаване на заетостта и трудовите умения на безработни лица (вкл. от неравностойно положение на пазара на труда), от райони с високо равнище на безработица. Цел на проекта е и повишаване на икономическата активност, както и подобряване достъпа до заетост за търсещите работа безработни лица и активиране на неактивни лица чрез предоставяне на възможности за включване в различни форми на обучения и заетост.

Обща стойност на проекта: 339 102,05 лв.

◆ По Проект BGO5M9PO01-1.010-0001 „Обучения и заетост”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд в Общинска администрация – Исперих, през 2018 и 2019 г. са наети 160 лица на следните длъжности:

- 15 лица на длъжност „Общ работник“;
- 25 лица на длъжност „Работник, озеленяване“;
- 40 лица на длъжност „Чистач/ Хигиенист“;
- 30 лица на длъжност „Портиер“
- 50 лица на длъжност „Работник, поддръжка“

Целта на Компонент II по проект "Обучения и заетост" е интегриране на неактивни и безработни лица с трайни увреждания на възраст над 29 г. (навършили 30 години), регистрирани в дирекции „Бюро по труда“ към Агенция по заетостта.

Обща стойност на проекта: 2 462 820,60 лв.

◆ По Проект BGO5M9PO01-1.005-0001 „Обучения и заетост на младите хора”, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд в Общинска администрация – Исперих, през 2019 г. са наети 10 лица на длъжности „Общ работник“ за период от две години.

Целта на Компонент II по проект "Обучения и заетост на младите хора" е интегриране на неактивни и безработни лица с трайни увреждания на възраст до 29 г., регистрирани в дирекции „Бюро по труда“ към Агенция по заетостта.

Обща стойност на проекта: 164 968,80 лв.

Мярка 3.8. Прилагане на метода „учене през целия живот” за повишаване на образователното равнище и квалификацията на възрастни лица

С цел повишаване на мотивация и надграждането на професионалните си компетентности педагогическите специалисти от детските градини в община Исперих през изминалата година участваха в следните курсове и обучения:

- „Ранно оценяване от риска по проблеми в развитието и обучението на тригодишни деца със скрининг тест“, Институт за изследване на населението и човека;
- „Планиране, организиране и контрол в обучението по БДП, РУО - Разград;
- „Добри хигиенни практики. Система за управление безопасността на храните. НАССР – основни принципи и документиране. Изисквания към всяка организация подлежаща към хранителната верига. Промяна в нормативните документи“;
- Практически въпроси по прилагането на Кодекса на труда СНЦ „Образование без граници БГ-2012“;

Учителите и директорите от училищата също участваха в редица вътрешноучилищни и извънучилищни квалификации на регионално и национално ниво.

За трета поредна година по случай 24 май - Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост Община Исперих награди отличници-абитуриенти и ученици с постижения.

На официална церемония дългогодишни учители, културни дейци и общественици с огромен принос за развитие на образованието и културата в община Исперих бяха удостоени с почетния знак на град Исперих.

През 2019 г. учебните заведения от община Исперих участваха в изпълнението на дейности по следните национални програми:

- ❖ НП „Оптимизация на вътрешната структура на персонала в институциите от системата на предучилищното и училищното образование“ – ПГ „Васил Левски“ гр.Исперих, ОУ „Отец Паисий“ с.Подайва, ОУ „Васил Априлов“ гр.Исперих, ОУ „Христо Ботев“ с.Китанчево, ОУ „Христо Ботев“ гр.Исперих, ОУ „Н.Й.Вапцаров“ с.Вазово, ОУ „Васил Левски“ с.Тодорово, ДГ „Слънце“ гр.Исперих, ДГ „Мечо Пух“ гр.Исперих, ДГ „Първи юни“ гр.Исперих, ДГ „Кокиче“ с.Йонково и ДГ „Радост“ с.Свещари;
- ❖ НП „Успяваме заедно“ – ДГ „Слънце“ гр.Исперих, ДГ „Дора Габе“ с.Лудогорци и ДГ „Радост“ с.Подайва;
- ❖ НП „Заедно за всяко дете“ – ОУ „Отец Паисий“ с.Подайва;
- ❖ НП „Без свободен час“ – ОУ „Отец Паисий“ с.Подайва;
- ❖ НП „Иновации в действие“ – ОУ „Васил Левски“ с.Тодорово;
- ❖ НП „Заедно в грижата за ученика“ – ОУ „Христо Ботев“ с.Лудогорци и ОУ „Васил Левски“ с.Тодорово;
- ❖ НП „Информационни и комуникационни технологии в системата на предучилищното и училищното образование“ – ОУ „Васил Априлов“ гр.Исперих, ОУ „Христо Ботев“ гр.Исперих, ПГ „Васил Левски“ гр.Исперих, ОУ „Н.Й.Вапцаров“ с.Вазово, ПГСС „Хан Аспарух“, гр.Исперих, ОУ „Христо Ботев“ с.Лудогорци, ОУ „Отец Паисий“ с.Подайва, ОУ „Васил Левски“ с.Подайва;
- ❖ НП „Осигуряване на съвременна образователна среда“
Модул „Подкрепа за целодневно обучение на учениците“ – ОУ „Отец Паисий“ с.Подайва;
Модул „Подобряване на условията за експериментална работа по природни науки“ – ПГ „Васил Левски“ гр.Исперих и ПГСС „Хан Аспарух“ гр.Исперих.

През 2019 г. бяха обезпечени с безплатни познавателни книжки, учебници и учебни помагала децата от подготвителните групи в детските градини и учениците от I до VII клас във всички учебни заведения от община Исперих.

През изминалата година Общинска администрация - Исперих осигури организационните предпоставки и условия за детското и ученическото хранене и за здравното обслужване на деца и ученици. С цел подобряване на качеството и разнообразието на храната, детските градини и училищата реализираха проекти-предложения по училищните схеми на Държавен

Фонд „Земеделие“.

През годината продължи и дейността на разкритата трапезария от БЧК - „Топъл обяд“ в ПГСС „Хан Аспарух“ Исперих. 18 ученици в неравностойно положение ползваха услугата.

Училищата и детските градини от общината изпълниха и дейности за подпомагане на физическото възпитание и спорта по Постановление № 129 на МС от 11.07.2000 г. за определяне на минимални диференцирани размери на паричните средства за физическо възпитание и спорт, които се осигуряват от държавния бюджет и от бюджетите на общините.

Приоритетна област 4. Ресурси и продукция

Общинското икономическо развитие следва да се основава на устойчиво използване на природните ресурси. Предвидено е осигуряването на адекватното управление на отпадъчните води и отпадъците. Необходимо е поддържане чистотата на почвите за реализиране на висока и разнообразна селскостопанска продукция. Силен принос за баланса между опазването на ресурсите и увеличаването на продукцията дават и практиките за повишаване на енергийната ефективност, използване на възобновяеми източници и въвеждането на технологични иновации за по-малък екологичен отпечатък на производствата.

Мярка 4.5. Оптимизиране на транспортната система в общината при осигуряване на достъпен обществен транспорт и условия за разнообразни форми на придвижване (автомобилно, пешеходно, велосипедно)

През изминалата година след отправено мотивирано искане, Министерството на образованието и науката предостави нов училищен автобус на Община Исперих за осигуряване на безплатен транспорт на деца и ученици. С решение на Общински съвет – Исперих ОУ „Христо Ботев“ с.Лудогорци се определи за преимуществовен ползвател на новото моторно превозно средство.

Приоритетна област 5. Наследство и туризъм

ПРИОРИТЕТ: НАСЛЕДСТВО И ТУРИЗЪМ

Приоритетната област въвежда идеята за баланс между опазването и изявата на наследството и развитието на туризма. В този смисъл туристическите дейности са инструмент за изява и популяризиране на местната идентичност, и обратно, културните ценности и природните ресурси са фактор за икономическо развитие.

През 2019 г. Исторически музей - Исперих подготви и експонира няколко тематични изложби с цел да информира и запознае жителите и гостите на община Исперих с богатото културно-историческо наследство на града и региона:

1. Археологическа временна изложба „За мистериите на траките и виното“ във връзка с деня на археолога – постери и представена анимация;
2. Изложба „Великденски яйца“;
3. Мобилна изложба „85 години с името на Хана“ - подготвени табла със снимков материал;
4. Мобилна изложба „Петя Йорданова – устрем от жарта на Лудогорието“ - табла винил с текст и илюстрации;
5. Постерна изложба „Будителите на Исперихския край“ ;
6. „Изкуството на съвременната артфотография“ с автор Георги Деков;

7. „Археологическо лято 2019“;
8. „Царевични фантазии“;
9. Коледна изложба с изработени от деца украшения.

През 2019 г. ИМ – Исперих беше домакин и на четири гостуващи изложби:

1. Гостуваща изложба „Национално освободителните борби в Разград и региона“ от РИМ Разград;
2. Гостуваща изложба „В света на приказките“ с автор Жанина Йорданова“ в Етнографска къща – Исперих;
3. Мобилна изложба „Техниката у дома през първата половина на XX век“ – Национален политехнически музей – гр.София в Етнографска къща – Исперих;
4. Гостуваща изложба „Златният трън“ от Исторически музей – Клисура, представена в конферентната зала на ИМ-Исперих.

Богатото минало на община Исперих беше представено от Исторически музей Исперих и на значими национални форуми:

- С участие на щанда на Министерството на туризма в Международна туристическа борса „Ваканция и СПА“ – гр.София през м. февруари 2019 г.;
- С участие на щанда на Министерството на туризма на Туристическо изложение „Културен туризъм“ – гр.Велико Търново м. април 2019 г. и представена мобилната изложба „Апогеят на гетската цивилизация – 30 години Тракийска царска гробница“;
- С участие на щанд в туристическо изложение “Уикенд туризъм” и Фестивал на туристическите забавления и анимации и с представяне на презентация на тема „Апогеят на гетската цивилизация“ в гр.Русе – 16-18 май 2019 г.;
- Участие в научна конференция в чест на 65 годишнината на проф.Тотко Стоянов - научен ръководител на археологическите проучвания на Тракийски градски център „Хелис“ в АР „Сборяново“;
- Участие в международна конференция Европейският музей „Музеите на Чехия“ – Национален исторически музей гр.София и Посолство на Чешката република в гр.София;
- Участие в Национална археологическа конференция в гр.Бяла обл.Варна;
- Участие в научна конференция „Преглед на музейните анимации“ с доклад и представяне на анимацията „Тайната на качамака“ в гр. Шумен 18-19 септември 2019 г.;
- Участие в научна конференция „Музеите на Египет“ гр.София.

В рамките на Дните на културно-историческото наследство през м. октомври 2019 г. бяха организирани и проведени следните мероприятия от Исторически музей - Исперих:

- Панаир на царицата с детски игри;
- Надиграване на танцови клубове от гр.Бяла обл.Варна, с.Бабук обл.Силистра и от град Исперих;
- Кулинарна изложба;
- Детски карнавален костюм „Царевичко и Царевичка“.

ПРИОРИТЕТ: КУЛТУРА

На територията на община Исперих развиват дейност 24 читалища, които задоволяват потребностите на гражданите, свързани с развитие и обогатяване на културния живот, запазване на обичаите и традициите на българския народ.

През 2019 г. по-активни в своите дейности бяха представители на НЧ “Съзнание 1891“ гр. Исперих, които работиха по следните направления:

УЧЕБНО – ОБРАЗОВАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ:

- Школа по изобразително изкуство с преподавател Георги Деков. Сформирана с цел обучение по изобразително изкуство и алтернативно осмисляне на свободното време на децата до месец май 2019 г., а от м. октомври е формирана Арт школа „Приложно изкуство“ с преподавател Жанина Йорданова;
- Детска музикална школа с класове по пиано и китара с музикален ръководител Сийка Русева.

ЛЮБИТЕЛСКО – ТВОРЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ:

- Танцова формация „Исперихче“ с хореограф Росен Богданов, корепетитор Иван Любомиров, която обхваща ученици от 3 възрастови групи за музикално – танцова подготовка и изява;
- Детска формация за Хип-хоп танци с инструктор Назифе Щерева;
- Балетна формация „ФОРТЕ“ с преподавател танцово изкуство в занимания по интереси Милена Милева;
- Детска вокална формация „Теменуга“ с музикален ръководител Виолета Чикова - Богатска;
- Смесен хор за туристически и патриотични песни „Лудогорско ехо“ с диригент Виолета Чикова-Богатска, корепетитор Йордан Иванов;
- Група за народни песни „Ахинора“ с ръководител Донка Павлова, корепетитор Величко Стоянов;
- Клуб „Бит и традиция“ до м. май 2019 г.с ръководител Цветалин Цветанов;
- Любителски театър „Борис Илиев“ с преподавател Енита Василева;
- Кръжок „Художествено слово“ с преподавател Румяна Неделчева;
- Клуб по карате /джудо с инструктор Лъчезар Антонов;
- Група за руски и популярни песни с музикален ръководител Миланка Михайлова, корепетитор Величко Стоянов;
- Група за народни танци – начинаещи /възрастни/ с хореограф Ивет Младенова, корепетитор Иван Любомиров;

През отчетената година читалището беше организатор на няколко културни изяви:

- Възстановки за „Димитровден“, „Мълчан хляб - Благовещение“ и „Лазаровден“;
- Самостоятелни продукции на школи и формации;
- Фестивал на хвърчилата „Полети с мен“;
- Празничен концерт на руската песен гр. Исперих;
- Празничен концерт по случай Деня на народните будители;
- Коледен концерт и Коледен базар за ръчно изработени изделия на ученици и местни творци;
- Летни ателиета по изкуствата „Знам и мога“ гр. Исперих, проведени с безвъзмездната помощ на доброволците: Георги Деков, Миланка Михайлова, Жанина Йорданова и други.

През изминалата година читалищата по селата изпълняваха предимно библиотечно-информационни дейности и основно отбелязваха селищни, религиозни и национални празници.

През 2019 г. с одобрен проект на Министерство на културата - "Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност" е обновен библиотечния фонд на библиотеката към НЧ „Самообразование 1930" село Делчево. Финансовата подкрепа, която получи културната институция е в размер на 1198,99 лева и са закупени общо 135 библиотечни документи – книги.

Един от основните проблеми пред читалищата в общината е амортизираната материална база. Сградите на читалищата се нуждаят от ремонтни дейности, за които читалищните настоятелства не могат да отделят средства. Община Исперих търси решения на съществуващите проблеми чрез финансиране със средства от фондовете на Европейския съюз.

През 2019 г. приключи изпълнението на проект „Запазване на духовния и културен живот на населението, чрез ремонт и оборудване на читалище „Съзнание 1891“ в гр. Исперих“, финансиран по подмярка 7.2 на Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Изпълнени бяха мерки за енергийна ефективност в двете крила на читалищната сграда (източно и южно), в които се помещават музейната експозиция, ритуалната зала и изложбената зала. Стойността на проекта е 344 935,82 лв.

От самото си създаване до сега Централна общинска библиотека „Петя Йорданова“ заема своето важно място в културния и образователния живот на града и региона.

През 2019 година броят на новонабавените заглавия е 1988 и са на стойност 18 345,26 лв., като 1395 библиотечни документи на обща стойност 13 994,89 лв. са набавени в резултат на спечелени и реализирани два проекта към Министерство на културата по Програма „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност” – 2019г. Всички новополучени заглавия са въведени в електронния каталог, а паралелно с това продължи поддържането и на традиционните каталози.

През изминалата година са абонираны 16 заглавия - периодични издания на стойност 1104,82 лв, които ежегодно се обработват.

Физическата култура и спортът в съвременния свят играят важна роля в развитието на обществото и оказват влияние върху качеството на живот на всеки отделен човек.

ПРИОРИТЕТ: СПОРТ

Масовият спорт, спортът в училище и детско-юношеският спорт в общината са необходими и задължителни компоненти в управленската ни програма.

За развитието на спорта Община Исперих оказва финансова помощ на регистрираните спортни клубове. Средствата, които бяха отделени от бюджета през изминалата година за спортно-състезателна дейност са 60 000 лв.

На територията на община Исперих през 2019 г. развиваха дейност следните клубове:

№	Наименование на клуба	Вид спорт
1.	СНЦ "Футболен клуб Левски - Подайва"	футбол
2.	СНЦ "Футболен клуб Стара сила"	футбол
3.	СНЦ "Училищен спортен клуб Ханове – 2018г. "	училищен спортен клуб
4.	СНЦ "Футболен клуб Стрела"	футбол

5.	СНЦ "Спортен клуб по борба Осман Дуралиев"	борба
6.	СНЦ "Колоклуб Димитровец - Исперих"	колоездене
7.	СНЦ "Волейболен клуб Хан Аспарух"	волейбол
8.	СНЦ "Адреналин в кръвта"	мото клуб
9.	СНЦ "Училищен спортен клуб Васил Априлов"	училищен спортен клуб
10.	СНЦ "Спортен клуб по тенис на маса Исперих"	тенис на маса

Проведените спортни мероприятия през 2019 г са:

- Ученически игри 2018/2019 година – общински турнири;
- Европейски ден на спорта в училище;
- Традиционни септемврийски конни надбягвания и народни борби;
- Турнири по борба, волейбол, футбол и тенис на маса;
- Награждаване на най-добрите спортисти за 2019 г.

Приоритетна област 6. Управление, партньорства и връзки

През отчетния период продължи успешното сътрудничество между Община Исперих и СНЦ „МИГ – Исперих“. В поредица от срещи и разговори бяха изяснени най-належащите нужди на общината, които биха могли да се удовлетворят чрез реализирането на няколко проекта по подмярка 7.4 на Стратегията за местно развитие. В резултат приключи проектирането на няколко инфраструктурни обекта. Към момента общината е в очакване да бъде обявен 1-ят прием по подмярка 7.4, за да кандидатства с три от готовите проекти:

1. **Подобряване на културната инфраструктура в населените места на община Исперих** (М.Поровец, Беленци, Лудогорци, Г.Поровец и Лъвино) на обща стойност 200 009,19 лв. без ДДС
2. **„Изграждане и възстановяване на зони за обществен отдых в гр.Исперих“.** По проекта ще се оформят 4-ри зони за отдых:
 - В УПИ I, кв. 150 (площ между ул. „Хр.Ботев“ и ул.„Лудогорие“) ще се изгради кът за игри и отдых за деца от 0 до 12 г., както и удобна алейна мрежа
 - В УПИ I, кв.105 и кв.104 – детски кът с подходящи съоръжения, градинско обзавеждане и засаждане на различни видове растителност.
 - В УПИ I, кв.112 (т. нар. градинка до десетката) ще се изгради кът за фитнес на открито с девет съоръжения, ще се благоустрои района с градинско обзавеждане и енергоспестяваща осветителна инсталация.
 - В УПИ I, кв.44 (района зад р-нт Трамонто) ще се обособи кът за фитнес на открито с 6 вида съоръжения и градинско обзавеждане.
3. **„Изграждане и възстановяване на зона за спорт в УПИ IV, кв.138 (ГРАДСКИ СТАДИОН) на обща стойност 327 604,83 лв. без ДДС.** По проекта ще се изгради мултифункционална площадка и ще се обнови лекоатлетическата писта.

За втори прием по мярката ще се подготвят още две проектни предложения:

1.,„Изграждане и възстановяване на зони за отдых в населените места на община Исперих – с.Свещари, с.Тодорово, с.Йонково, с.Г.Поровец, с.Лудогорци, с.Подайва, с. Вазово и с.Беленци.“ Ще бъдат изградени зони за отдых с кътове за игри за деца от 0 до

12 г. или кътове за фитнес на открито, според заявените предпочитания на местното население.

2., Преустройство и реновиране на покрит пазар и административната сграда към него в УПИ I, кв.193 в гр. Исперих; Предвижда се изцяло нов облик. По всички фасади ще се разположат нови пана от еталбонд, които ще играят ролята на жалози. Ще се обособят 3 подхода – 2 от източната страна и 1 от западната. Административната сграда ще бъде цялостно топлоизолирана, ще се направи ремонт на съществуващите тоалетни, ще се обособи и тоалетна за инвалиди.

ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР

III. Мерки за наблюдение и създадени механизми за събиране, обработване и анализ на данни

Системата за наблюдение и оценка е предпоставка за успешната реализация на общинския план за развитие. Чрез нея ОПР може да се адаптира към променящите се условия, които влияят на общинското развитие. Системата обхваща отделните звена, извършваните от тях функции и последователността им във времето.

Целта на системата за наблюдение и оценка на ОПР е да се определи степента на реализация на поставените пред плана стратегически цели и произтичащите от тях приоритетни области за развитие и мерки към тях. Посредством това се следи до колко общинският план съответства на моментните условия – икономически, социални, политически, технологични и др. – и дали е необходима неговата актуализация.

Основните задачи пред системата са да предложи адекватно дефинирани дейности, тяхното информационно обезпечаване, както и взаимодействието между всички участващи структури. Част от системата за наблюдение е и публичното представяне на резултатите от мониторинга.

Основните участници в системата за наблюдение и оценка са Общинския съвет на община Исперих, Кмета на общината, специализираните дирекции и отдели в местната администрацията, разнообразните институции, осигуряващи информация, всички заинтересовани страни, професионалните общности и участващите експертни екипи.

Обвързването на изброените звена в единна система за взаимодействие позволява всеобхватно наблюдение на ОПР и точна оценка на неговите прогрес и ограничаващи фактори. С Решение №385/11.06.2014 г. на ОбС - Исперих и Заповед №486/16.06.2014 г. на Кмета на Община Исперих е определена работна група за наблюдение на ОПР 2014-2020, включваща представители на общинска администрация и общински съветници. С Решение №436 от 21.12..2017 г. на ОбС - Исперих беше актуализиран състава на работната група, предвид настъпилите промени в ръководството на община Исперих и състава на ОбС – Исперих след проведените през м.октомври 2015 г. местни избори. Предстои нова актуализация на състава на работната група във връзка с проведените през м.октомври-ноември 2019 г. местни избори и променения състав на ръководството на общината и на ОбС –Исперих.

Инструментът за обобщаване постигнатите резултати от ОПР са годишните доклади, които се представят регулярно от кмета на общината. В този смисъл системата за наблюдение и оценка на ОПР на община Исперих предвижда разработването на шест доклада.

IV. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през 2019 г., както и мерки за преодоляване на тези проблеми

Планът обхваща изключително разнородни дейности. Някои от тях излизат извън пряката компетентност на Общината в управленски или финансов план и тяхното изпълнение не е във възможностите единствено на Община Исперих.

За изпълнението на някои от заложените мерки е трудно набирането на необходимата

информация, както и определяне размера на вложените средства, тъй като същите се изпълняват от различни институции и средствата са от различни източници на финансиране.

Липсва актуална статистическа информация за 2019 г., необходима за изготвяне на социално-икономическия анализ към Годишния доклад.

Повечето общински експерти подават навреме и в синтезиран вид необходимата информация по заложените индикатори, съобразно ресора, за който отговарят. В този смисъл при подготовката на настоящия доклад е използвана информация от годишните отчети за 2019 г. на различните отдели и ресори на общината. Все още не функционира система за наблюдение за набиране на информация и от частния сектор, НПО и др.

V. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ОПР

Съгласно Закона за регионално развитие и Правилника за неговото прилагане, кметът на общината и общинският съвет осигуряват информация и публичност на Общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции.

Главната цел на действията за прилагане на принципа за информация и публичност и на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на местната политика за устойчиво развитие, относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на реализация.

Мерките за популяризиране политиката на социално-икономическо, в частност регионално развитие на общината, и по-широката публичност на изпълняваните политики /програми, стратегии, проекти и дейности/ с обществено значим интерес ще се осигурят чрез:

- повишаване на публичността по отношение отчетността на изпълнение на ОПР чрез публикуване на годишните доклади от изпълнението на ОПР, актуализациите му, междинна и последваща оценка; доклади за изпълнението на отделните стратегически документи и извършени техни оценки;

- периодично актуализиране на информацията на сайта на общината като основен източник за информация за развитието на общината и дейностите на общинската администрация, свързани с изпълнение и отчитане на стратегическите политики, както и документите, свързани с това изпълнение.

- Публикуване на сайта на общината на регистри с изпълнени проекти, проекти в процес на изпълнение, планирани проекти;

- Ефективен канал за информация са и презентационните материали и брошури, които се залагат като средство за информация и публичност по проектите, които ще се изпълняват и са включени в плана за реализация.

VI. Мерки за постигане на необходимото съответствие на ОПР със секторните политики, планове и програми на територията на общината

За постигане съответствие на ОПР със секторните политики, планове и програми на територията на общината, мерките, които се предприемат са:

- провеждане на коригиращи действия на базата на предложения от заинтересованите страни;
- разглеждане на предложения от заинтересованите страни в постоянните комисии на Общинския съвет и внасяне на предложения за решения от ОбС;
- актуализиране на приетите от Общинския съвет – Исперих – наредби, стратегии, концепции, програми, планове и др. в съответствие с целите и мерките, предвидени в ОПР.

Необходимо е да се направи преглед и се изготвят и/или актуализират документите /стратегии, програми, планове, наредби, правила/, които са свързани с прилагането,

изпълнението и отчитането на отделните секторни политики, които са в правомощията на органите на местно самоуправление.

Необходимо е и по отношение на секторните политики да се прилага механизъм на мониторинг, контрол и отчитане на резултатите от изпълнението им, като тези резултати намират отражение и при годишното отчитане на изпълнението на ОПР за останалия срок от действието му.

VII. Мерки за прилагане принципа на партньорство

Партньорският модел на управление е необходим за бъдещото развитие на община Исперих. Благодарение на неговото приложение Общината ще може да реализира процеса съвместно, комуникирано с партньорите, при вземането на решения и координирането на техните изпълнения. В процеса на управление на политиките за регионално развитие са въввлечени разнородни по своите интереси и функции заинтересовани страни - институции, организации, административни звена, общности (групи) от различни юридически и физически лица, които имат конкретен интерес във връзка с реализацията на публична политика/план и са нейни поддръжници или противници. С помощта на партньорството може да се осъществи целенасочено взаимодействие между тях, което ще гарантира успешното развитие на дейността.

Работата в партньорство не означава само информиране или консултиране. Преди всичко означава съвместно вземане на решения и съвместни действия за изпълнение на тези решения. Решения, които първоначално са общоприети от мнозинството партньори, имат висока обществена подкрепа в процеса на реализацията

В допълнение, за прилагане на принципа на партньорство е препоръчително засилване на сътрудничеството с местни сдружения с цел увеличаване на гражданското участие в процеса по реализация на ОПР и останалите стратегически документи и включване на всички заинтересовани страни чрез организиране на обществени обсъждания, кръгли маси, форуми и други подходящи форми на участие. В този смисъл положителна практика е отличното партньорство и сътрудничество на общината с Местната инициативна група, съвместно с която се планират приоритетните проекти за програмен период 2014-2020 г, които ще се реализират на територията на община Исперих .

През 2016 г. започна, а през 2019 г. продължи ползотворното партньорство на община Исперих с Асоциация „Интегро“, гр.Разград във връзка с реализацията на програма ROMACT, която е съвместна програма на Европейската Комисия и Съвета на Европа и цели да подкрепи усилията на местните власти за пълноценна интеграция на ромите и живеещите в сходна ситуация граждани. През 2019 г. започна реализирането на пореден съвместен интегриран проект по ОП „Развитие на човешките ресурси 2014-2020 г.“ и ОП „Наука и образование за интелигентен растеж 2014-2020 г.“,

VIII. Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението

В Община Исперих е създадена сравнително добра организация за прилагане и изпълнение на Общинския план за развитие 2014-2020 г. от гледна точка на съпоставимост между планирани и реализирани проекти и действия, вътрешен мониторинг и контрол. През последните години Общината натрупа сериозен опит в подготовката на проекти и административен капацитет за тяхното управление и отчитане. Изборът на приоритетни за територията проекти и дейности се прави след съгласуване със заинтересованите страни.

През 2019 г. са реализирани немалко дейности за подобряване условията и качеството на живот на населението на общината и естетизация на градската среда, въпреки ограничените финансови ресурси, забавянето в сключването на договори по ПРСР, Община Исперих продължи успешно реализацията на одобрените проекти и натрупа добра база данни с готови проектни предложения, с които да кандидатства през 2020 г. към Стратегията за

водено от общностите местно развитие.

Необходимо е да продължат усилията за по-конкретно адресиране на социално-икономическите проблеми като се насърчи взаимодействието и координацията между всички заинтересовани страни при изпълнението на приоритетите на Общинския план за развитие.

Необходимо е също така:

- Осъществяване на дейности и мерки за обществено консултиране и информиране относно политики, провеждани от общинската администрация
- по-ефективно прилагане на новите правила и методика за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на конкретни политики от общ.администрация;
- Повишаване информираността на младите хора за перспективите в развитието на общината, региона, фирмата, с което да се ограничи неопределеността на техните очаквания за промените в заетостта и безработицата, с цел намаляване на миграцията;
- Осигуряване на благоприятен икономически микроклимат, привлекателност за външни инвестиции и стимулирането на местно предприемачество, укрепване и създаване на нови малки и средни предприятия
- Активно сътрудничество между представителите на публичните институции и бизнеса, изграждане на мрежи, местни и регионални обединения, междуобщински, секторни, трансгранични, международни и др.;
- Предприемане на последователни и взаимосвързани инициативи за по-активното икономическо взаимодействие с останалите общини от региона;
- Привличане вниманието на различни инвеститори за разкриване на нови работни места, както и запазването на съществуващите;
- Активна маркетингова и рекламна кампания за популяризиране на местните дадености и привличане вниманието на потенциалните посетители на общината;
- Активна политика за опазване и съхраняване на природното богатство, като се активизират превантивните дейности, водещи до съхранение на екологията и биологичното разнообразие;
- Широко използване на алтернативните енергийни източници;
- Подобряване на информационната осигуреност на всички институции и участници в пазара на труда относно реалното състояние и тенденциите в развитието на местната икономика и на пазара на труда в частност.

Изготвил:

Галина Иванова

Началник-отдел „Проекти“